

Предмет: Методика викладання музично-теоретичних дисциплін

Факультет: композиторський, бакалаври, 2 курс

Викладач: кандидатка мистецтвознавства, доцентка І. Г. Тукова

Розклад: лекційно-семінарські заняття проводяться щосереди з 8.30 до 10.05 на платформі Zoom

Форма перевірки завдань: у вигляді семінарських і практичних занять на платформі Zoom

Тиждень 1.

Тема: Зміст та задачі курсу сольфеджіо.

Сольфеджіо в системі дисциплін музично-теоретичного циклу. Роль сольфеджіо у вихованні й розвитку музичного слуху та музичного мислення, всього комплексу музичних здібностей. Сольфеджіо як система спеціальних вправ, методів та прийомів, спрямованих на розвиток слуху, виховання комплексу навичок і вмінь в інтонуванні та слуховому сприйнятті музичного твору. Необхідність залучення знань з психології слухового сприйняття, фізіології, акустики, музичної естетики тощо.

Рекомендована література

1. Аєрова Ф. Практичні поради з методики викладання сольфеджіо. К., 1974.
2. Давыдова Е. Методика преподавания сольфеджио. М., 1975.
3. Масленкова Л. Интенсивный курс сольфеджио. СПб., 2007.
4. Островский А. Методика теории музыки и сольфеджио. Л., 1970.

Тиждень 2.

Тема: Музичний слух та його компоненти.

Музичний слух як головний «інструмент» музиканта в процесі творення, виконання та слухання музики. Системність поняття музичний слух. Музичний слух та музична обдарованість. Компоненти музичного слуху. Відносний та абсолютний музичний слух.

Домашнє завдання:

1. Проаналізувати: Теплов Б. Психология музыкальных способностей. М., 2003. Гл. 4.
2. Описати власний музичний слух за ступенем розвитку його компонентів.

Тиждень 3.

Тема: Абсолютна та релятивна системи виховання ладової компоненти музичного слуху.

Абсолютна та відносна системи виховання слуху. Релятивне сольфеджіо в системі сучасної музичної освіти. Основні принципи абсолютної та відносної сольмізації.

Домашнє завдання:

1. Проаналізувати: Агажанов А. Методика изучения ступеней лада в абсолютной системе сольфеджио // Воспитание музыкального слуха. М., 1985. Вып. 2.
2. Створити власну вправу на розспівку з використанням ручних знаків.

Тиждень 4.

Тема: Абсолютна та релятивна системи виховання ладової компоненти музичного слуху.

Семінарське заняття: демонстрація роботи викладача з розспівкою, де використовуються ручні знаки.

Домашнє завдання:

1. Проаналізувати: Холопов Ю. Как петь новую музыку XX века. Опыт демонстрации методики одноголосия // Воспитание музыкального слуха. М., 1985. Вып.2.

Тиждень 5.

Тема: Ладовий та інтервальний компоненти музичного слуху.

Лад як узагальнення звуковисотної сторони музичного інтонування. Ладове виховання як основа формування музичного слуху та музичної логіки. Ладова настройка.

Різноманітність ладових структур як чинник варіативності ладової установки. Ускладнення ладової основи як фактор розвитку почуття ладу. Роль музичного контексту у формуванні ладового слуху. Специфіка ладового та інтервального підходів до виховання слуху. Взаємодія ладового та інтервального компонентів. Диференціація підходів до вивчення мелодичного та гармонічного інтервалу.

Домашнє завдання:

1. Проаналізувати: Масленкова Л. Интенсивный курс сольфеджио. СПб., 2007. Тема II.

Тиждень 6.

Тема: Система розвитку абсолютного звуковисотного музичного слуху, мислення й пам'яті В. Кирюшина.

Складові методики В. Кирюшина. Особливості складання вправ. Сфера використання інтонаційно-слухових вправ. Спрямування на охоплення різних тональностей. Структура вправ. Специфіка супроводу. Методика використання інтонаційно-слухових справ.

Домашнє завдання:

1. Створити власну вправу на розвиток інтервальної компоненти музичного слуху за методикою В. Кирюшина.

Тиждень 7.

Тема: Розвиток музичної пам'яті та внутрішніх слухових уявлень. Методика роботи над музичним диктантом.

Природа та структура музичної пам'яті. Процеси запам'ятовування, збереження, відтворення та забування інформації. Основні характеристики музичної пам'яті, її інтонаційний характер. Функції музичної пам'яті. Музична пам'ять та музичне мислення в аспекті історичного розвитку. Система вправ для розвитку музичної пам'яті в різних формах роботи з сольфеджіо. Відбір та організація музичного матеріалу, спрямованого на активізацію музичної пам'яті.

Домашнє завдання:

1. Проаналізувати: Давыдова Е. Методика преподавания музыкального диктанта. М., 1962. Гл. 1, 2.

2. Створити музичний диктант на обрану тему з курсу сольфеджіо. Презентувати можливі аспекти роботи викладача з цим диктантом.

Тиждень 8.

Тема: Розвиток музичної пам'яті та внутрішніх слухових уявлень. Методика роботи над музичним диктантом.

Семінарське заняття: презентація роботи викладача в класі над музичним диктантом.

Тиждень 9.

Тема: Розвиток музичної пам'яті та внутрішніх слухових уявлень. Методика роботи над музичним диктантом.

Семінарське заняття: презентація роботи викладача в класі над музичним диктантом.

Тиждень 10.

Тема: Методика розвитку почуття ритму.

Поняття ритму та його прояв в музичному мистецтві. Генетичний зв'язок музичного ритму з рухом, танцем, поетичним ритмом. Значення вправ, які використовують елементи гри та руху для ритмічного виховання. Аспекти методики виховання почуття ритму, темпу, метру, співвідношення тривалостей. Система тактування та диригування за сіткою розміру. Освоєння рівномірно- та нерівномірно-акцентних метрів. Поняття ритмічного малюнку, освоєння різних видів ритмічних фігур.

Домашнє завдання:

1. Проаналізувати: Давыдова Е. Методика преподавания сольфеджио. – М., 1975. Гл. 7.
2. Створити вправу на розвиток почуття ритму.

Тиждень 11.

Тема: Методика розвитку почуття ритму.

Семінарське заняття: демонстрація роботи викладача з вправою на розвиток почуття ритму.

Тиждень 12.

Тема: Методика розвитку гармонічного слуху.

Визначення гармонічного слуху як здатності сприймати співзвуччя та їхній зв'язок. Складові гармонічного слуху: відчуття фонізму, строю, функціональності, голосоведення, локалізація тонів у багатоголосі. Взаємозв'язок гармонічного та мелодичного слуху. Вправи для розвитку гармонічного слуху на уроках сольфеджіо.

Домашнє завдання:

1. Проаналізувати: Незванов Б. Некоторые вопросы воспитания гармонического слуха // Вопросы воспитания музыкального слуха. Л., 1987.
2. Створити вправу на розвиток гармонічного слуху.

Тиждень 13.

Тема: Методика розвитку гармонічного слуху.

Семінарське заняття: демонстрація роботи викладача з вправою на розвиток гармонічного слуху.

Тиждень 14.

Тема: Підсумкова контрольна робота за блоком «Методика викладання сольфеджіо».

Відповіді на питання за темами, що проходились протягом семестру.

Орієнтовний перелік питань:

1. Визначити поняття: музичний слух, музичне мислення, музичне сприйняття.
2. Охарактеризувати основні компоненти та сторони музичного слуху.
3. Назвати види інтонаційних вправ для розвитку ладового слуху.
4. Охарактеризувати форми роботи з розвитку мелодичного слуху.
5. Визначити поняття: почуття ритму, метру, темпу.
6. Назвати основні форми роботи з сольфеджіо, спрямовані на формування та розвиток ритмічного почуття.
7. Визначити поняття: гармонічний слух.
8. Визначити поняття фонізму акорду, охарактеризувати прийоми за засоби формування та розвитку відчуття фонізму.
9. Визначити поняття: музична пам'ять, музичні уявлення, внутрішній слух, музичне сприйняття.
10. Визначити основні принципи методики розвитку музичної пам'яті та внутрішнього слуху.
11. Назвати основні види класної та домашньої роботи з сольфеджіо.
12. Охарактеризувати основні форми роботи з сольфеджіо та визначити їх методичну доцільність.